

СЕРІЯ «БІБЛІОТЕКА ПРАВОТВОРЦЯ»

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України

**АДАПТАЦІЯ
АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ
ДО ACQUIS ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

Наукова записка

ЮРІНКОН ІНТЕР
КИЇВ-2025

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України
(протокол № 18 від 27 листопада 2025 р.)

Рецензенти:

ГАФУРОВА Олена Вікторівна, доктор юридичних наук, професор;
ДУХНЕВИЧ Андрій Вікторович, доктор юридичних наук, професор.

Автор:

КОВАЛЕНКО Тетяна Олександрівна, доктор юридичних наук, професор.

Адаптація аграрного законодавства України до *acquis* Європейського Союзу : наукова записка / Т. О. Коваленко. Київ : Юрінком Інтер, Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2025. 64 с.

ISBN 978-966-667-951-5

Наукова записка підготовлена у межах реалізації цільової програми наукових досліджень НАН України «Правотворчість в Україні: доктринальні засади, правове регулювання і практика здійснення» та на виконання науково-дослідної теми Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України «Концептуальні засади правотворчої діяльності в Україні: ресурсозабезпечення, новації та ризики» (номер держ. реєстр. 0125U002053, науковий керівник доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України О. В. Скрипнюк).

В результаті проведеного дослідження проаналізовано: зміст поняття «*acquis communautaire*» ЄС; особливості, виклики та перешкоди адаптації аграрного законодавства України до приписів та принципів *acquis communautaire* ЄС; особливості Спільної аграрної політики ЄС та шляхи наближення аграрної політики України до Спільної аграрної політики ЄС; основні напрямки Європейського зеленого курсу та перспективи розвитку аграрного законодавства України у напрямку екологізації («озеленення») сільськогосподарського виробництва з врахуванням перспектив майбутнього членства в ЄС.

УДК 349.42

Видавництво «Юрінком Інтер» прагне сталого майбутнього для нашого бізнесу, наших читачів і нашої планети. Ця книга виготовлена з паперу, сертифікованого FSC® та PEFC™

ISBN 978-966-667-951-5

© Інститут держави і права
імені В. М. Корецького НАН України, 2025
© Коваленко Т. О., 2025
© Юрінком Інтер, 2025

ЗМІСТ

АДАПТАЦІЯ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ACQUIS ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	5
Висновки	53
Література	56

**АДАПТАЦІЯ АГРАРНОГО
ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ
ДО ACQUIS ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СОЮЗУ**

Метою адаптації аграрного законодавства України до законодавства Європейського Союзу є досягнення відповідності правової системи країни *acquis* ЄС з урахуванням критеріїв, що висувуються ЄС до держав, які мають намір вступити до нього. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС є пріоритетною складовою процесу інтеграції України до Європейського Союзу, що, в свою чергу, є пріоритетним напрямом української зовнішньої політики.

Acquis communautaire — це французький термін, який позначає систему законів ЄС, що включає цілі, матеріальні норми, політику ЄС та, зокрема, первинне і вторинне законодавство, а також судову практику. Поняття «*acquis communautaire*» було вперше офіційно закріплене в тексті Договору про ЄС, підписаному в Маастрихті у 1992 р. Так, у статтях 2(4) і 3(1) Договору про ЄС *acquis communautaire* проголошується як одна з цілей і основ функціонування ЄС і як опора всієї інституційної системи ЄС. На офіційній сторінці Європейського Союзу *acquis* ЄС визначається як сукупність спільних прав та обов'язків, що складають основу права ЄС та включені до правових систем держав-членів ЄС. *Acquis* ЄС постійно розвивається з часом та включає: зміст, принципи та політичні цілі Договорів ЄС; будь-яке законодавство, прийняте для застосування цих договорів, та судову практику, розроблену Судом Європейського Союзу; декларації та резолюції, прийняті ЄС; заходи у сферах спільної зовнішньої та безпекової політики, а також юстиції та внутрішніх справ; міжнародні угоди, які укладає ЄС, та угоди, укладені між самими державами-членами щодо діяльності ЄС¹. До змісту *acquis* відносять: усі установчі договори, вторинне законодавство ЄС, рішення Суду ЄС, загальні принципи і доктрини права ЄС, міжнародні угоди, «м'яке» право (*soft law*) ЄС. Таким чином, *acquis communautaire* охоплює усі рішення в межах першої (Співтовариства), другої (спільна політика у сфері закордонних справ і безпеки) та третьої (співпраця поліції й органів юстиції у кримінальних справах) опор (*pillars*) ЄС².

¹ Acquis. URL: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/acquis.html>

² Жаровська Г. «Acquis communautaire»: європейська правнича термінологія. URL: <https://law.chnu.edu.ua/acquis-communautaire-yevropeiska-pravnycha-terminolohiia/>

АДАПТАЦІЯ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ACQUIS ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Термін «*acquis communautaire*» найчастіше використовується у зв'язку з підготовкою країн-кандидатів до вступу до ЄС. Такі країни зобов'язані прийняти, впровадити та забезпечити виконання всього *acquis*, щоб мати можливість вступити до ЄС. Окрім зміни національного законодавства, це часто означає створення або зміну необхідних адміністративних чи судових органів, які контролюють дотримання приписів законодавства. Країни-кандидати (заявники) повинні прийняти *acquis*, перш ніж вони зможуть приєднатися до ЄС. Загалом *acquis* є досить динамічним утворенням, що знаходиться в процесі постійного розвитку в напрямі розширення та поглиблення регулятивних конструкцій. Обсяг *acquis* оцінюють приблизно в 97 тисяч сторінок Офіційного вісника Європейських Співтовариств (*Official Journal*) або близько 20 тисяч актів³.

В Україні на нормативному рівні термін *acquis communautaire* вперше було визначено у Програмі інтеграції України до Європейського Союзу, згідно з якою *acquis* ЄС визначалось як правові та нормативні стандарти ЄС. В даний час нормативне визначення *acquis communautaire (acquis)* закріплено в Законі України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р., відповідно до якого *acquis communautaire (acquis)* — це правова система ЄС, яка включає акти законодавства Європейського Союзу (але не обмежується ними), прийняті в рамках Європейського співтовариства, Спільної зовнішньої політики та політики безпеки і Співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ. Тобто, українське законодавство поняття *acquis* ЄС не деталізує та передусім зводить до актів законодавства, хоча й залишає можливість більш широкого тлумачення. Для країн, які бажають набути членство в ЄС, визначено 31 критерій членства, кожен із яких відповідає одному з 31 розділів *acquis communautaire* («спільного доробку ЄС»), серед яких зазначається, зокрема, сільське господарство та рибне господарство.

3

³ Жаровська Г. «Acquis communautaire»: європейська правнича термінологія. URL: <https://law.chnu.edu.ua/acquis-communautaire-yevropeiska-pravnycha-terminolohiia/>